

EDUSKUNTA SOSIAALI- JA TERVEYSVALIONKUNTA

24.11.2017

Pasi Holm

050 374 7462

Alkoholilakiuudistus

- IV-oluiden tarjonta lisääntyy; uusia vähittäismyyntipisteitä noin 4.000 kpl.
- Alko monopoliyhtiönä on hinnoitellut IV-oluen hinnan erittäin korkeaksi. Hinta tulee laskemaan noin 40 %.

=> Pitää tarkastella kahta asiaa: 1) jakelutien laajennus ja 2) hinnan lasku.

- Seuraavia asioita pitäisi arvioida: a) Kulutussiirtymät Alkosta kauppaa IV-oluen (ja lonkeroiden ja siidereiden); b) vaikutukset matkustajatuontiin; c) vaikutukset eri alkoholijuomaryhmien välillä. Tämän lisäksi pitäisi analysoida (mitä en ole tehnyt) vielä siirtymää d) anniskelukulutuksesta vähittäiskulutukseen.
- Haastattelututkimus syksy 2016: n 2.091 kpl

Miten alkoholilain muutos vaikuttaa vähittäiskauppaan

- 1) Prosenttirajan nosto 4,7 % → 5,5 %
- 2) Valmistustaparajoitteesta luopuminen
- 3) IV-oluiden, siidereiden ja lonkeroiden hintojen lasku
- 4) Suomen ja Viron veronkorotusten vaikutusten huomioiminen

Kulutusmuutos

Olut

- mikä osuus III → IV
- vahvuus 4,5 → 4,7 %

Lonkero

- mikä osuus siirtyy
- vahvuus 4,7 → 5,5 %

Pt-kauppa

- muutokset valikoimissa ja hinnoittelussa

Taustalla useita kuluttajatutkimuksia, tilastoja myynneistä ja alan ammattilaisten näkemyksiä kuluttajakäyttäytymisen muutoksesta.

Matkustaja- tuonti

- olut
- lonkero

Alko

- olut
- lonkero

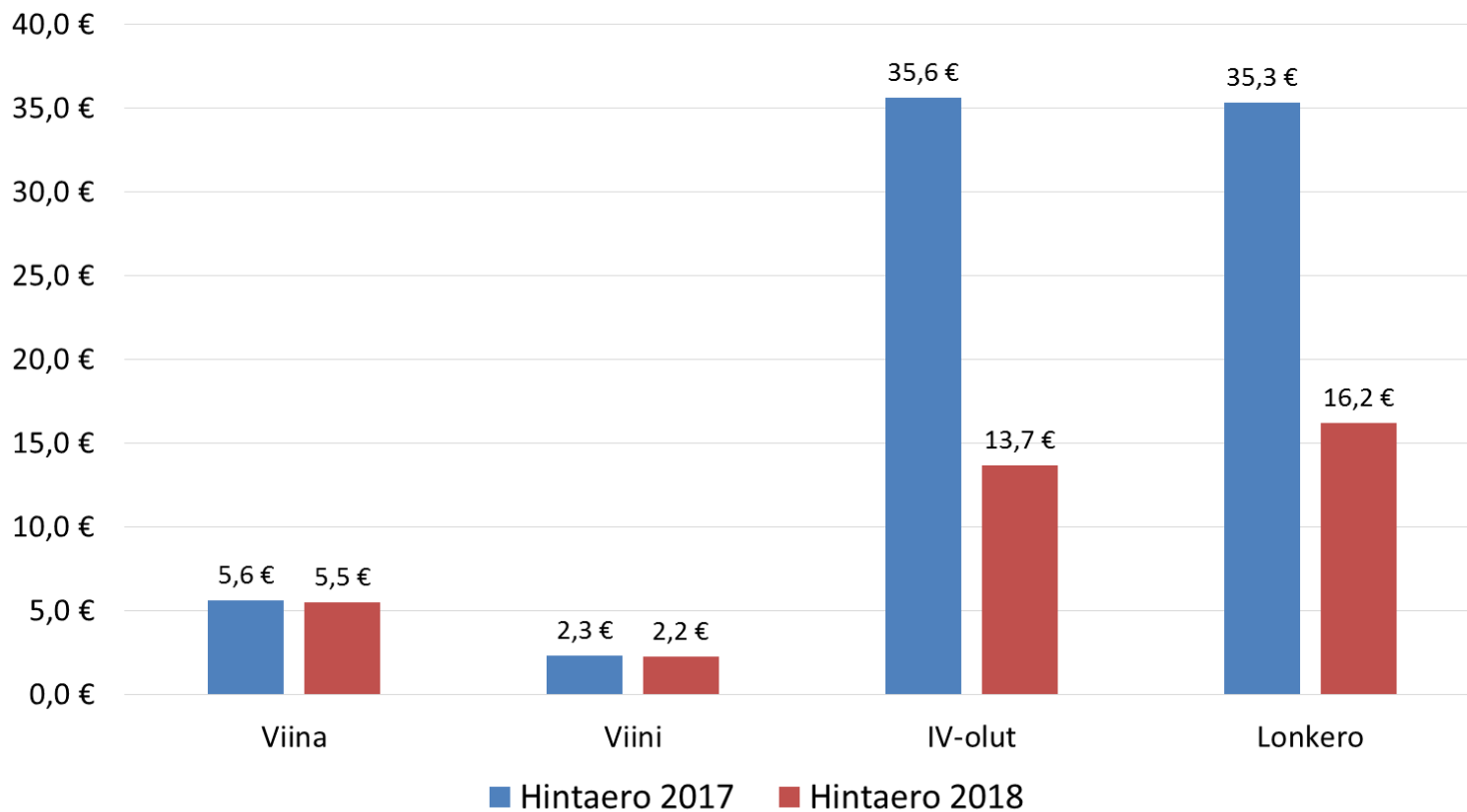
Tapahtuuko kilpailun kautta muutos tarjoomassa?

Asiakasvirran vähenemisen kautta vaikutus viinien ja väkevien myyntiin.

Arvio kokonaiskulutuksen muutoksesta huomioiden ristiinjoustot myyntikanavien välillä.

Hintaero selittää matkustajatuonnin. Oluiden ja lonkeroiden osuus matkustajatuonnista on 72 %.

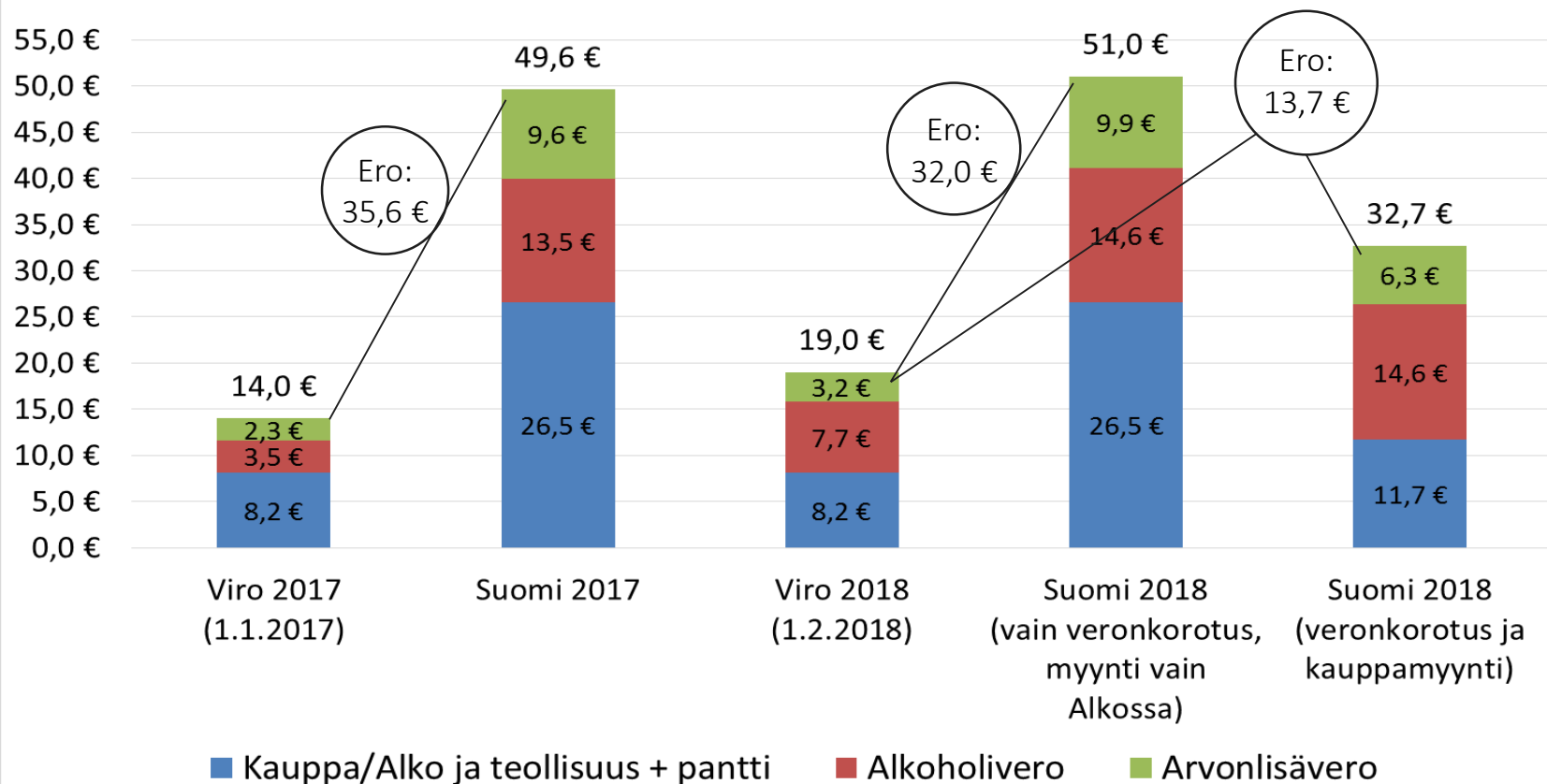
Suomen ja Viron alkoholijuomien vähittäismyyntin
hintaero 2017 ja 2018, euroa

- Leijona viina 32 % 0,5 l muovipullo/ Koch 32 % 0,5 muovipullo
- Gato Negro Cabernet Sauvignon 0,75 l (punainen) 13% & Sauvignon Blanc 0,75 l (valkoinen) 12 %
- Karhu A 5,3 % 24 x 0,33
- Hartwall Original long drink 5,5 % 24 x 0,33 l

Kaikkien alkoholijuomien vero nousee 8,5 %: IV-olut

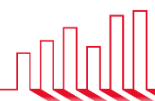
IV-oluen hinta ennen sekä vero- ja jakelutiemuutosten jälkeen Suomessa ja Virossa (€)

- Arvio tehty tuotteella: Karhu A 5,3 % 24 x 0,33 litraa. Taloustutkimus arvioinut vuoden 2018 hintatasot.
 - Suomen alkoholiveron oletetaan nousevan 8,5 % kaikissa alkoholijuomaryhmissä.
- Pelkät veronkorotukset eivät juurikaan tule vähentämään matkustajatuontia. Enintään 5,5 %:n juomien vähittäismyyntin vapauttaminen supistaisi selvästi Suomen ja Viron välistä hintaeroa.

Alkoholilain uudistuksen vaikutukset vähittäiskulutukseen ja matkustajatuontiin perustuvat kahteen kysymykseen:

- **Selitys:** Asiantuntija-arvioiden mukaan IV-oluiden ja saman vahvuisten siidereiden, lonkeroiden ja juomasekoitusten keskimääräinen litrahinta laskisi 38 prosenttia (esim. IV-oluen litrahinta laskisi 5,9 eurosta 3,7 euroon).
- **Kysymys:** Jos päivittäistavarakaupassa myytävien IV-oluiden ja saman vahvuisten alkoholijuomien hinta laskisi 38 prosenttia verrattuna nykyisiin Alkon hintoihin, kuinka paljon arvioitte kotitaloutenne muuttavan alkoholijuomaryhmän X kulutusta (euroina ja litroina)?
- **Selitys:** Viron ja Suomen IV-oluiden hintaero (euroa/litra) laskisi 4,2 eurosta 2,0 euroon eli 53 prosenttia. IV-oluiden 24 tölkin salkun hintaero laivalla/Virossa on nykyisin 33,5 euroa Alkon hintaan verrattuna, jatkossa hintaero olisi 15,8 euroa.
- **Kysymys:** Jos Suomessa ja Virossa myytävien IV-oluiden ja saman vahvuisten alkoholijuominen hintaero laskisi 53 prosenttia, kuinka paljon muuttaisit alkoholijuomaryhmän X tuontia käydessäsi matkalla (euroina ja litroina)?
- **Tausta:** Kaikilta haastatelluista on kysytty, kuinka paljon kotitaloutenne ostaa kotimaasta ja tuo Virosta eri alkoholijuomaryhmien tuotteita (euroina ja litroina) nykyisin.
- **Hinta-arvio:** IV-oluen hinta-arvio perustuu sekä III-oluen nykyiseen verottomaan hintaan kaupassa että kaupan ja panimoalan asiantuntija-arvioihin.

Ristijoustot & kulutussiirtymät (dia 8)

- Vihreä väri: IV-oluen vähittäismyyntihinnan lasku 38 prosentilla lisää nykyisin IV-olutta juovien kulutusta 49 prosenttia, eli 9 miljoonasta litrasta 13,4 miljoonaan litraa.
- Punainen väri: Jakelutien muutoksen ja IV-oluen hinnan laskun myötä osa III-oluen kulutuksesta (13 prosenttia) siirtyy IV-kulutukseksi. IV-oluen kulutus kasvaa tämän kanavan kautta 44,5 miljoonaa litraa eli 395 prosenttia.
- Sininen väri: IV-oluen hintaero Suomen ja Viron välillä puolittuu nykyisestä. Tämän myötä IV-oluen matkustajatuonti puolittuu. Kotimaahan siirtyy kulutusta 16,8 miljoonaa litraa. IV-oluen kulutus kirjautuu kotimaiseksi kulutukseksi tämän vaikutuksen kautta; kasvua 87 prosenttia.
- Miksi Alkon myymien viinujen, välituotteiden ja viinien kulutus laskee?
 - IV-oluen ja lonkeroiden päivittäistavarakauppamyynnin sallimin vähentää Alkossa käyntejä (diat 9 ja 10). Tämä vähentää myös viinujen ja viinien kulutusta.
 - Alkoholijuomat ovat substituuotteja. Joidenkin tuoteryhmien hintojen lasku vähentää muiden tuotteiden kulutusta.
 - Viinujen ja viinien matkustajatuonti kasvaa, koska matkailijoilla on aina ”tuliaisismiivi”.

Alkoholin vähittäis- ja matkustajatuontikulutus kasvavat yhteensä 9 miljoonaa litraa, eli 1,6 prosenttia, alkoholilain muutoksen vuoksi

Kotimaan vähittäiskulutus					Viron tuonti		
	Vuosi 2015, milj. litraa	Muutos, välitön, %	Muutos, osatekijät milj. litraa	Muutos, yhteensä milj. litraa	THL 2015, milj. litraa	Muutos, %	Muutos, milj. litraa
Tuote							
III-olut	345	-13	-44,5	-45	3	72	2,2
Mieto siideri	27	-11	-2,9	-3	1	72	0,7
Mieto lonkero	27	-13	-3,5	-4	1	72	0,7
IV-olut	9	49	4,4 + 44,5 + 16,8	66	33	-51	-16,8
Siideri (4,7-5,5)	1	49	0,5 + 2,9 + 3,6	7	7	-51	-3,6
Lonkero (4,7-5,5)	6	49	2,9 + 3,5 + 7,1	14	14	-51	-7,1
Miedot viinit	54	-3	-1,5	-2	12	9	1,1
Välituotteet	3	-7	-0,2	0	2	13	0,3
Viinat	27	-9	-2,5	-3	9	5	0,5
YHTEENSÄ	499			31	82		-22,2

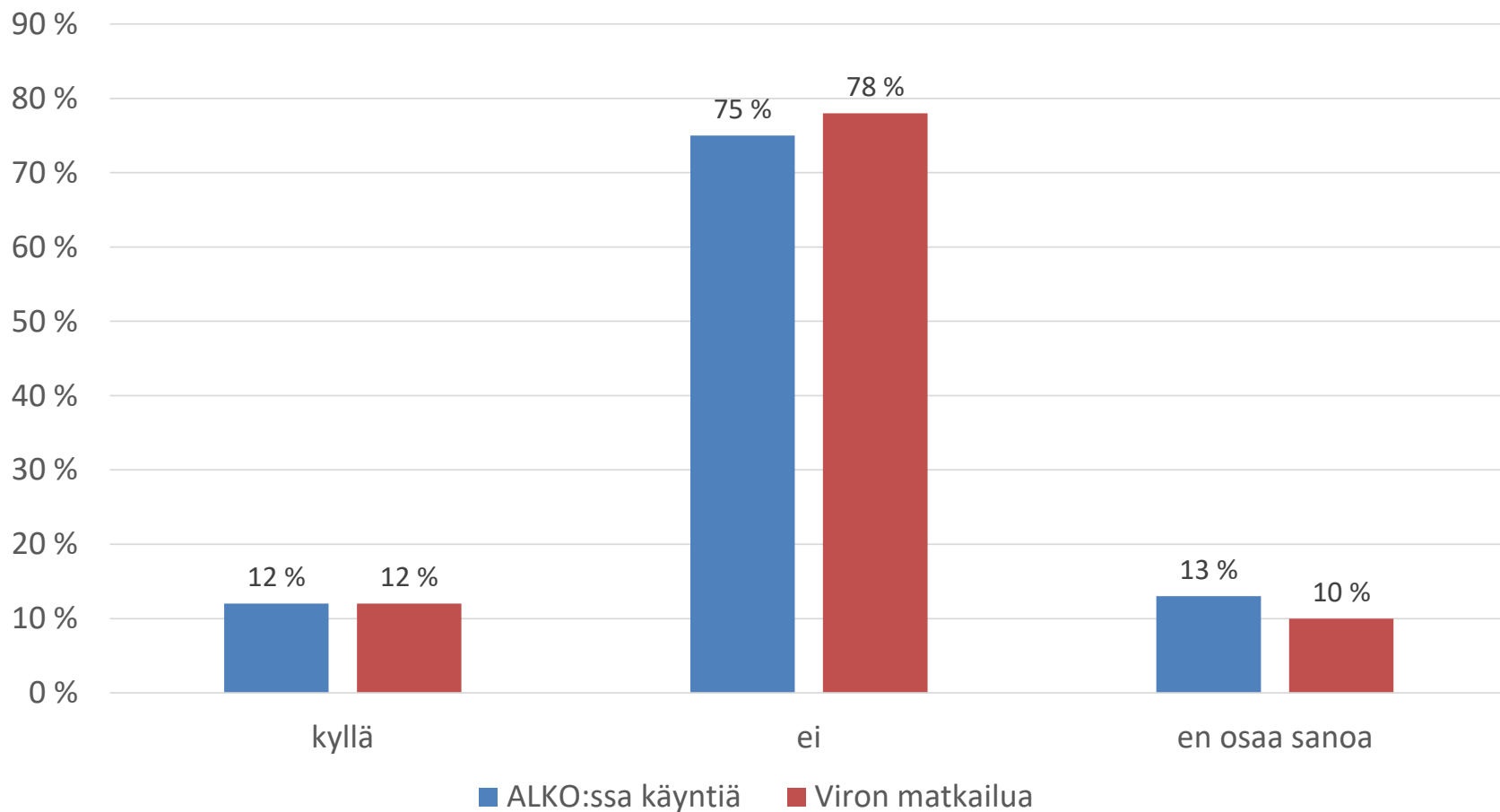
Vihreä väri: nykyisten IV-oluen, siidereiden (4,7-5,5) ja lonkeroiden (4,7-5,5) kulutuksen lisäys hinnan laskun johdosta johtuva.

Punainen väri: siirtymä miedoista oluista, siidereistä ja lonkeroista vahvempiin saman juomaryhmän tuotteisiin johtuen niiden hintojen laskusta ja jakelutien muutoksesta.

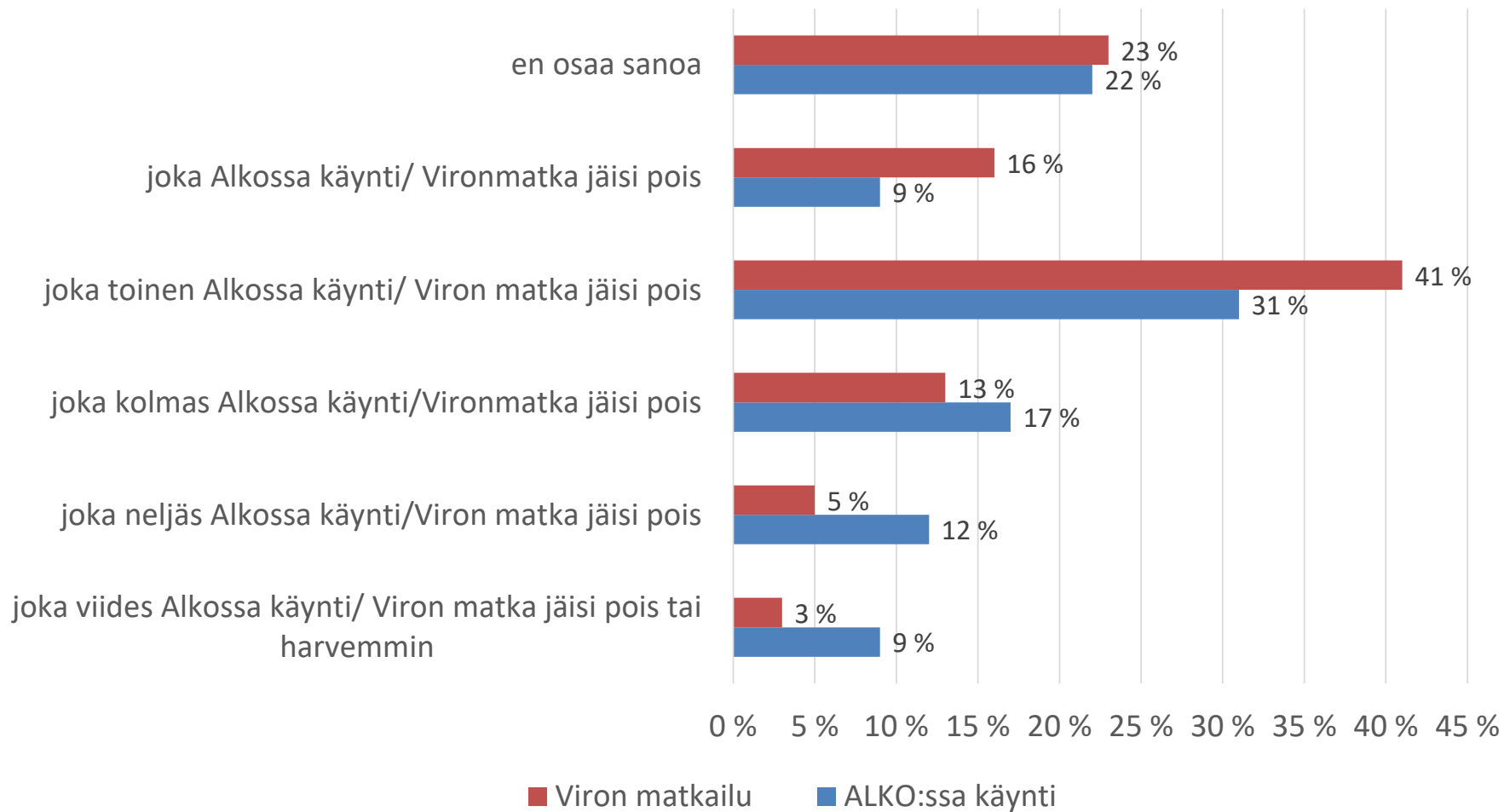
Sininen väri: siirtymä Viron tuontituotteista kotimaiseen vähittäismyyntiin johtuen hinnan laskusta.

Miksi väkevien alkoholijuomien kulutus vähenee

**Vähentäisikö alle 5,5 prosenttisten alkoholijuomien päivittäistavara-
kauppamyynä Alkossa käyntiänne tai Viron matkojanne?**

Kuinka paljon Alkossa käyntinne/Viron matkanne vähenisivät?

Absoluuttialkoholin (100 %) kulutus kasvaa 0,5 prosenttia

VÄHITTÄISKULUTUS JA MATKUSTAJATUONTI YHTEENSÄ

	Alkoholi- sisältö, %*	Kulutus, milj. litraa	Abs. kulutus, milj. litraa	Abs. kulutus, milj. litraa, vuosi 2015
Tuote				
III-olut	4,5	306	13,8	15,7
Mieto siideri	4,6	26	1,2	1,3
Mieto lonkero	4,6	25	1,2	1,3
IV-olut	5,3	90	4,8	2,2
Siideri (4,7-5,5)	5,5	11	0,6	0,4
Lonkero (4,7-5,5)	5,5	26	1,4	1,1
Miedot viinit	12,1	66	8,0	8,0
Välituotteet	20,2	5	1,0	1,0
Viinat	35,5	34	12,2	12,9
YHTEENSÄ		590	44,1	43,9

Absoluuttialkoholin (100 %) kulutus kasvaa, %:

0,5

* Tuoteryhmien keskimääräisen alkoholisisällön muutosta ei ole laskelmassa huomioitu

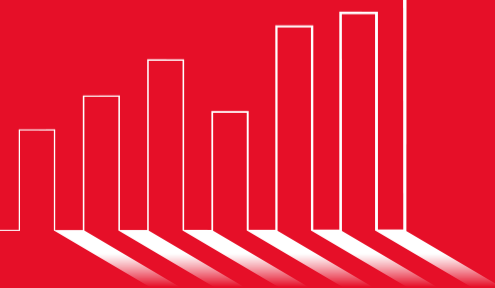
Taloustutkimus/ Pasi Holm

taloustutkimus oy

Pasi Holm

puh. 050 374 7462

S-posti: etunimi.sukunimi@taloustutkimus.fi

100 %

Tee tiedosta täsmäase.
Valjasta Taloustutkimus palvelukseesi.